

Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry
c/o Larissa Heinämäki
Havangantie 418
34710 Vaskivesi
larissa.heinamaki@iki.fi

MIELIPIDE

18.1.2016

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
kirjaamo.lansi@avi.fi

Asia Mielipide Vapo Oy:n ympäristölupahakemuksesta turpeenotosta Virtain Tuuranevalla ja toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta.

Dnro LSSAVI/4506/2015

Mielipide

Vapo Oy on 14.9.2015 hakenut ympäristölupaa turpeenoton aloittamiseksi Virtain Tuurannevalla (kartalla Tuuraneva). Osa alueesta, 107 ha, on ollut turpeenkaivuun kohteena vuodesta 1975, nyt hakemuksessa on uutta alaa lisäksi 43,7 ha.

Uusi ala on suurimmaksi osaksi lähes luonnontilaista nevaa tai rämettä, lukuunottamatta pohjoisten ja eteläisten osien muuttumia. Hakemuksen mukaan luonnontilaisen alueen osaa tultaisiin käyttämään pintavalutuskenttänä.

Yhdistysten mielestä turpeenkaivulupaa alueelle ei tulisi myöntää. Seuraavassa perustelut.

Vesiensuojelulliset syyt

On epävarmaa, toimivatko kosteikot ja kasvillisuuskentät toivotulla tavalla. Kosteikot 1 ja 2 ovat olemassa olevia vesienkäsittelyrakenteita. Kun vanhalta turpeenkaivualueelta kerätään yhä maatumempaa ja hienojakoisempaa turvetta, on epävarmaa suodattavatko kosteikkoalueet humuspitoisia kuivatusvesiä riittävästi.

Uusi suunniteltu pintavalutuskenttä 4 sijaitsee luonnontilaisella, avoimella suoalueella, joka sijoittuu kiilamaisena kappaleena vanhempien turvekenttien väliin. Alueelta on jyrkkä pudotus pohjoiselle turvekentälle, arviolta vähintäänkin kolme metriä. Myös eteläisemmälle turvekentälle on pudotusta, arviolta 2 metriä. On epäselvää, miten alueelle pumpattavat kuivatusvedet tällaisella pintavalutuslaueella

käyttäytyvät, eikä hakemuksessakaan asiaa valaista. On mahdollista, että vedet 15 vuoden (arvioitu kaivuuaika) aikana tekevät käytäviä turvepatjaan ja alkavat valua sellaisenaan alapuolisiin ojiin, puhdistumatta lainkaan. Mikäli näin käy, saattaa turvepatja kulkeutua veden mukana aiheuttaen näin lisäkuormitusta.

Alapuolisten vesistöjen tila on hyvää huonompi, joten vesienhoiden tavoitteet eivät niiden osalta toteudu, eivätkä uudet mahdolliset turpeenkaivuuluvat paranna tilannetta.

Kyrönjoen valuma-alueella on kaikkiaan 67 turvekenttää, pinta-alaltaan yhteensä 8 700 ha (tieto vuodelta 2013). Haettava lupa on varsin pieni osa tuosta alueesta, mutta vaikuttaa Kyrönjoen latvavesien, Kurjenjoen ja Seinäjoen, vedenlaatuun heikentävästi.

Hakijan käyttämät ominaiskuormituslaskelmat ovat paikkansapitämättömiä arvioita. Niiden sijaan tulisikin käyttää enemmän todellisuuspohjaan perustuvia päästölaskelmia, jotka riippuvat mm. turpeen maatumisasteesta ja turvelajista.

Pölykuormitus

Hakemuksessa ei kiinnitetä lainkaan huomiota pölyn aiheuttamiin vesistövaikutuksiin.

Aluetta kiertävät eristysojat, jotka eivät mene vesienkäsittelyrakenteiden läpi lainkaan. Niiden pinnalla kulkeutuvan pölyn määrä on merkittävä vesistövaikutusten kannalta. Lisäksi aivan hankealueen vieressä virtaava Kurjenjoki saa merkittävän osan pölykuormasta kuljetettavakseen.

Turvealueelta kulkeutuva pöly sisältää myös elohopeaa, joka siten pölyn mukana kulkeutuu ympäröivään maastoon ja vesistöön ja kertyy vuosien saatossa vesiin. Hakemuksessa ei ole arvioitu ilmaitse kulkeutuvan pölyn kokonaismäärää, mutta vähätellään sen kulkeutumisetäisyyttä. Sopivien tuulten vallitessa Saharan hiekkakin kulkeutuu tuhansia kilometrejä, miten voi olla että turvekurma jää puolen kilometrin päähän turvekentästä?

Luonnonsuojelulliset syyt

Hankealueen uusi osa on avointa, luonnontilaisen kaltaista suota. Avoin suoalue on hämmästyttävästi säilynyt, vaikka vieressä on suurin osa turvepatjasta kaivettu pois. Alueella on myös monipuolinen ja -lajinen linnusto (29 lajia). Tämän vuoksi alue tulisikin säilyttää eräänlaisena reservialueena odottamaan aikaa, jolloin turvealueiden kaivaminen loppuu, jolloin paikalla sinnitellyt linnusto pääsisi levittäytymään ennallistetulle alueelle.

Alue soveltuisi myös uhanalaisen riekon elinympäristöksi, mutta riekon havaitsemiseksi ensimmäinen linnustokartoitus on tehty liian myöhäiseen ajankohtaan.

Viitasammakko

Hakemuksen direktiivilajiselvityksessä mainitaan hankealueen kuuluvan lajin levinneisyysalueeseen ja kerrotaan alueella sijaitsevien lammikoiden soveltuvan lajin lisääntymispaikoiksi. Selvityksen tekijä arvelee että hankkeesta ei olisi haittaa viitasammakolle, ellei alueella olevat lammikot kuivu. Viitasammakkoa ei kartoituksessa kuitenkaan havaittu, mutta selvityksestä ei suoraan käy ilmi onko lajia alueelta haettu, saati kerrottu menetelmää. Näin ollen direktiivilajiselvitys on tältä osin puutteellinen.

Mikäli laji esiintyy esimerkiksi ojittamattoman alueen kaivetuissa lammikoissa, on selvää että turpeenkaivuusta koituu lajin lisääntymiselle haittaa. Osa kaivetuista lammikoista jää turpeenkaivualueen alle ja pintavalutusalueeksi jäävä avosuon osa jää turpeenkaivualueen keskelle. Pölyhaitat ovat tällöin kiistattomat. Pölyn muodossa laskeutuva turve haittaa sammakoiden kudun kehitystä. Näissä lammikoissa veden vaihtuvuus on lisäksi hyvin hidasta, mikä pahentaa tilannetta. KHO:n päätöksen (KHO 8.3.2011, taltio 599) mukaan mm. pölystä johtuvat muutokset veden laadussa saattavat johtaa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentymiseen ja häviämiseen.

Sirolampikorento

Direktiivilajiselvityksestä ei selviä, miten sirolampikorentoa on alueelta etsitty. Selvityksestä jää käsitys, että kartoitus on tehty varsin pintapuolisesti, mutta todetaan kuitenkin että korentojen esiintyminen on mahdollista. Kartoitus tulisikin suorittaa uudelleen.

Yhteenveto

Lupaa turpeenottoon ei tule myöntää vesien- ja luonnonsuojelullisista syistä edellä mainituin perusteluin.

Vapon hakemus toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta ei täytä ympäristönsuojelulain vaatimusta, jonka mukaan täytäntöönpano ei saa tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Lupaa toiminnan aloittamiseen ennen sen lainvoimaisuutta ei tule myöntää.

Virroilla 18.1.2016

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry

Juho Kytömäki
sihteeri

